

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése,
hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Tizennegyedik évfolyam.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félfévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Küldöttség a bajai törvényszékért. Kedvező és biztató miniszteri nyilatkozatok.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, 1911. március 15.

Baja város több évtizedes jogos vágya, a hevenyes években megszüntetett bajai törvényszék visszaállítása, ugylátszik a legközelebbi jövőben a megvalósulás komoly stádiumába lép.

Azok a kedvező, biztató és megnyugtató válaszok, amelyek a miniszterelnök és az igazságügyminiszter ajkáról a legnagyobb jóakarattal hangzottak el az impozáns küldöttség előtt, joggal tölthetnek el bennünket reménnyel, hogy igaz ügyünket a kormány nem fogja elejteni és városunk is helyet foglal azon városok sorában, amelyekben az új perrendtartás életbelépte szükségessé teszi törvényszékek felállítását.

A tegnap tisztelgett deputáció tehát hívó reménnyel és bizalommal hagyhatta el a miniszteri szobákat, ami annál jogosultabb, mert városunk főispánja Szemző Gyula, képviselője báró Podmaniczky Endre, városunk igaz barátja báró Vojnits István, v. b. t. továbbá Latinovics Pál regőcei, Szutrély Lipót bácsalmási képviselő, Vojnits István megyei főispán és gróf Teleky József bácsalmási földbirtokos mozgalmunkat teljesen magukévá tették, a bajai törvényszék visszaállításának ügyét kezükbe vették és minden erejükkel és befolyásukkal azon dolgoznak, hogy a nehéz kérdés megoldását a kívánt siker koronázza.

És ha megvalósul a mi évtizedes aspirációnk és ha áll majd a törvényszék méltóságáteljes palotája, akkor Baja város újból visszanyeri központi jellegét és a törvényszék fogja képezni azt a pontot, ami körül a város további fejlődése, más intézmények létesítése fog természetesen üzemelni kijegecesedni!

Egyébként részletes tudósításunk a következő:

* * *

A törvényszékért tisztelgő küldöttség tagjai már reggel 9 óra tájban kezdtek gyülekezni az Országház-kávéházban, ahonnan Szemző Gyula főispán vezetésével d. e. 10 órakor indult el az igazságügyminiszteriumba a következő tagokból álló deputáció: báró Vojnits István v. b. t., báró Podmaniczky Endre orsz. képviselő, gróf Teleki József nagybirtokos, Latinovics Pál orsz. képviselő, Szutrély Lipót orsz. képviselő, dr. He-

gedüs Aladár kir. tanácsos polgármester, Meskó László városi tanácsos, Klénáncz György t. ügyész Baja város képviselőtében, Ertl József a bajai munkapárt elnöke, Vojnits Dániel apátplébános, dr. Makray László gyógyszerész és Szirmai Vidor ügyvéd mint a Casinó küldöttei, Schwarcz József bérlő és Szász János kereskedő mint a Keresk. Kaszinó küldöttei, Lövinger Jenő igazgató, mint a Bajai Kereskedelmi és Iparbank küldötte, dr. Lemberger Ármin ügyvéd, mint a Bajai Kölcsonös Segélyzőegylet küldötte, Czérnay Imre ipartestületi elnök, dr. Dömötör Kálmán tb. kórházi főorvos, dr. Nemes József, dr. Boros József ügyvédek, Goldschmidt Zsigmond kereskedő, Hanák Géza törvhat. bizottsági tag és dr. Csihás Imre.

Bácsalmásról: Koller Oszkár főszolgabíró, dr. Hetényi Pál vezető járásbíró, Szommer József községi jegyző és Ulrich Mihály községi bíró.

Bácsbokodról: Tománovics György községi jegyző, Harbeit József községi bíró, Schlezák József, Koósz Ádám és Ispánovits József esküdtek.

Bajaszentivánról: Horváth Béla jegyző és Vuits Sándor bíró.

Csávolyról: Hallósy Kornél jegyző és Hauszer Péter bíró.

Felsőlőzintivánról: Szedressy Károly jegyző, Csernák Mihály bíró, Csernák József és Hann János esküdtek.

Dávodról: Bereckó Dénes jegyző és Szinan Imre bíró.

Garáról: Pentz Antal jegyző és Gugán Ignác esküdt.

Béregről: Kovács Marin bíró és Baszer Ignác esküdt.

A küldöttséget vezető Szemző Gyula főispán rövid, de hathatos beszéd keretében hívta fel az igazságügyminiszter figyelmét az előtte tisztelgő küldöttségre, a küldöttség kérelmének jogosságára és ezzel átadta a szót dr. Hegedüs Aladár kir. tanácsos, polgármesternek, aki kerékdél beszédében elsősorban üdvözölte a kormányt az új perrendtartás nagy munkájáért és vázolta, hogy az új perrendtartás a szóbeliség és közvetlenség elveire lévén alapítva, a törvényszékek számának szaporítása elengedhetlen szükségé válik és minthogy a szabadkai törvényszék amugyis túl van halmozva, annál indokoltabb, hogy a bajai és a bácsalmási járásbírók ezen törvényszékből kikapcsolóssanak és hogy így elvesztett törvényszékünk újból visszaállíttassék.

Leikes éljenzéssel fogadott beszéde

végén átnyújtotta az igazságügyminiszternek a memorandumot.

Utánna Latinovics Pál országgyűlési képviselő az érdekel: járásbeli községek nevében szólalt fel és nagyszabásu beszédében elsősorban a bajai törvényszék megszüntetésének történetére vett visszpillantást. A bajai törvényszéket Kalocsa kedvéért szüntették be abban az időben, midőn más 40 törvényszéket szüntettek meg és Haynald Lajos kalocsai érsek nagy befolyása folytán sikerült a kalocsai törvényszék felállítását.

Annélkül, hogy a kalocsai törvényszék ellen akarna igazni, hozta fel ezeket, mert a küldöttség kívánalma korántsem irányul a kalocsai törvényszék megszüntetésére, hanem a bajai és bácsalmási járásbírósnak külön törvényszéki területekké alakítására. Hogy mennyire életszükséglet a bajai törvényszék felállítását a sok indok közül csak azt az egyet hozza fel, miszerint Hercegszántó és Béreg oly nagy távolságban fekszenek Szabadkától, hogy ezen községeknek teljes 3 napot vesz el a szabadkai tárgyalás, ami nem csak a feleknek, hanem magának a kincstárnak is tetemes és főösleges költségébe kerül.

Majd élénk színekkel vázolta Baja városának mint egykori enporiumnak visszafejlődését, ami csakis arra vezethető vissza, hogy a kir. törvényszéket elvitték, amiáltal Baja megszünt központ lenni. Karolja fel, ugymond, a kormány ennek a derék magyar városnak érdekeit, állítsa vissza a kir. törvényszéket annál is inkább, mert ezzel csak az igazságnak tesznek eleget, egy derék város igaz ügyét mozdítják elő.

A sürű éljenzéstől félbeszakított beszéd után Székely Ferenc igazságügyminiszter válaszolt:

Történelmi reminiscenciákkal kezdte szintén beszédét. Magyarország 105 törvényszéke közül, ugymond, a 70-es években 40-et megszüntettek, de tisztán pénzügyi okokból, mert az általános krach az állampénztárt a legmesszebb menő takarékoság elvére kényszerítette.

Igaz, most az új perrendtartás életbelépte szükségessé teszi, hogy a jogkereső közönség mentől gyorsabban és közvetlenebbül és mentől olcsóbban elégítse ki igényeit, viszont azonban az is áll, hogy az új perrendtartás a járásbírók hatáskörét kibővítve, minden járásbírószék egy kis törvényszék lesz egyuttal, viszont másfelől a közönségnek az is fontos érdeke, hogy a felebbviteli

forum, mely az új perrendtartás szerint is a törvényszék marad, helyben legyen. A bajai törvényszék visszaállításának kérdésével még nem foglalkozott, most a rendelkezésre álló néhány napot fogja az új törvényszékek kérdésének tanulmányozásával tölteni és ha a bajai törvényszék visszaállítását objektív érvek támogatják, a maga részéről a legnagyobb örömmel tesz eleget az érdekeltsg kívánalmának és nem zárkózik el, hogy az új törvényszékek felállítására vonatkozó törvényjavaslatba a bajai törvényszék felállítását is beigtassa. De már ezuttal megjegyzi, hogy a városnak saját költségén kell majd a törvényszéki palotát emelni és előre megjegyzi, hogy a város által felajánlott 300,000 korona nem lesz elegendő és hogy az építési költségek amortizációját a kincstár nem téríti vissza. Legyen hozzá tehát a küldöttség bizalommal és lehet, hogy rövid időn belül egy megbízottját fogja elküldeni a várossal folytatandó tárgyalásokra.

A küldöttség éljenzésben tört ki és a 20 percig tartó miniszteri beszéd után báró Vojnits István v. b. t. t. szép és lendületes szavak kíséretében köszönt meg az igazságügyminiszter jóindulatát kérve, hogy a küldöttség által tolmácsoló óhajokat tegye magáévá. Ami a törvényszék építési költségeit illeti, sem a város, sem a járás részéről akadály nem fog fölmerülni.

Végül gróf Teleki József kérte ki az igazságügyminiszter jóakarátának ennek a fontos kérdésnek megvalósítására.

Majd Szemző Gyula főispán a küldöttség tagjait bemutatta a miniszternek, aki a legkövetlenebbül és legelőkeltebben érdeklődött Baja város anyagi viszonyai, a baja—bátaszéki áthidalás folytán előállott forgalmi helyzet felől és a küldöttségtől búcsút vett.

Az igazságügyminisztertől Budára vonult fel a küldöttség, hogy a miniszterelnöknek tisztelegjen.

Pontban féltizenkét óraker fogadta a küldöttséget gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök. Szemző Gyula főispán bevezető sorait dr. Hegedűs Aladár, majd Latinovits Pál beszédei követték hasonló szellemben, mint az igazságügyminiszternél.

Gróf Khuen Héderváry Károly miniszterelnök időszerűnek tartja a küldöttség óhaját, mert az új törvénykezési eljárás most szükségessé és parancsolóvá teszi a törvényszékek számára szaporítását és itt ő azt az elvet tartja szem előtt, hogy azok a városok kapjanak törvényszéket, amelyekből a hetvenes években elvették. Annak a kérdésnek eldöntése, vajjon Baján a törvényszék felállítható lesz-e, a ressort miniszter hatáskörébe tartozik, ő azonban mindenben támogatója lesz a küldöttség kérelmének és óhajának. A kormánynak egyébként is az a programja, hogy Magyarország vidéki városait intézményekkel fejlessze, hogy necsak a főváros vezessen, hanem nagy vidéki gócpontokkal is gazdagodjék az ország, mert ez mutatja igazán a nemzet erejét.

A küldöttség lelkesen megéljenozte a miniszterelnök beszédét.

Majd Szemző Gyula főispán a küldöttség tagjait bemutatva a miniszterelnöknek, mire a deputáció tagjai elhagyták a miniszterelnöki palotát.

A deputáció Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkárján is tisztelni óhajott, azonban az államtitkár távol lévén holnap csütörtökön fogják őt felkeresni Szemző Gyula főispán, báró Podmaniczky Endre, báró Vojnits István, dr. Hegedűs Aladár és Ertl József, hogy az igazságügyi miniszternek előterjesztett kérelem pártolására őt is felkérjék.

Bajai közgyűlési följegyzések 1848. márc. 15-ről.

Irta és a kaszinó tegnapi szabadságalkalmáján elmondotta: Fehér Lőrinc dr.

Igen tisztelt Uraim!

Hollandia lakói évezredek óta küzdenek a tenger árja ellen. Az emberi munka egy percre sem pihenhet. Mert abban a pillanatban, midőn a tenger a gátakat áttöri: a hullám sirba dönti az embert évezredes kultúrájával együtt. Miként a hollandok a tenger árja ellen, úgy küzdünk mi is egy évezred óta külső és belső ellenség ellen. A világ történelem lapjai örökidőre szóló emlékei e súlyos küzdelmeknek. Azonban miként az emberi szervezet a pihenés nélküli folytonos küzdelem folytán kimerül, akként a nemzeti küzdelemben is a 18-ik század második felében kimerültség követte. A nemzeti vulkán, a mely kitérésével Európa történetének lapjait megvilágította, egy időre működését beszüntette. A nápolyi öböl mellett, a kampániai síkságon emelkedő Vezuv tűzhányó hegyről feljegyezte a történelem, hogy geologiai alakulások folytán a természet mélyén levő erők működése több évszázadon át szünetelt. A vakmerő emberiség, megfellekedve a természeti erők félelmetességéről, az egykor rettegett hegyóriás krateréig felhatolt s ott ahol egykor tűzpatkok folytak, községeket alapított.

Az osztrák hatalom is kihasználva a nemzet gyengeségét behatolt az alkotmányi sáncaiba s megtámadta nemzeti létünk fundamentumát. De a nemzet lelkében századokon át felhalmozott és visszafojtott erő rombolva utat tört magának és a nemzeti akarat szembeszíllt az alkotmány ellenes merénnyellett.

Gróf Széchényi István és Kossuth Lajos lángszelleme felrázza halálos álmából a nemzetet. Egészséges közszellem éled. A közvélemény szociális és politikai reformokat sürget. Már nem elégszik meg a meglévő intézmények fokozatos fejlesztésével, hanem gyökeres és új átalakulást követel. A nemzeti lelkesedés áradatát a konservatívok táborá nem képes feltartóztatni. Előre látható volt, hogy reformok nélkül a forradalom fel nem tartózkodhat. A francia forradalom híre a nemzeti törekvéseknek újabb tápot adott. Szabadság, egyenlőség és testvériség hármas jelszavától visszhangzik az egész ország. Még a pozsonyi országgyűlésen Kossuth hatalmas ékes szólésa a nemzet évszázados sérélmeit feltárja és a nemzet részére reformokat sürget: addig a márciusi ifjúság pontokba foglalva a nemzeti követeléseket, előkészíti a nemzeti átalakulás nagy munkáját.

A bécsi forradalom hírére a nemzeti lelkesedés elsodorta azokat a gátakat, a melyeket a hatalom a nemzeti haladás és fejlődés útja elé állított. Mint hajnal szürkületkor a pacsrta fel felcsendül március idusán a »Talpra magyar«. Lehullik a sajtóról a bilincs. Szabaddá lesz a gondolat és néphatározottá a 12 pontba összefoglalt nemzeti követelés. Örömmámorba uszik az egész ország. Nem hiszem, hogy volt idők nemzetünk történetében, midőn nemzetünk érzelem és gondolatban egészségesebb lett volna, mint a szabadság ébredésének napjaiban.

A lelkesedés hullámai végigvontak a széles hazán. A márciusi napok örömeiből városunk is kivette részét. A mint a pesti események híre városunkba érkezett, fényes kivilágítással ünnepelték meg a szabadság napjának felragyogását. A március 22-iki képviselőtestületi ülés tárgyalás alá vette a pesti 12 pontot s azt leírhatatlan lelkesedések között a maga részéről elfogadta s megkereste az összes vármegyéket, szabadkirályi és rendezett tanácsú városokat azok elfogadása iránt. A közgyűlési jegyzőkönyveink bizonyítékai annak, hogy bár városunk különböző felekezettől, nyelvű és nemzetiségű lakosságából állott, de haza szeretetben egységes volt. Feljegyzéseink szerint a »forró érzelmeik örömtengerében buzgón üdvözöltették a szabadságot, a nemzet lelkiismerete, a mely a hazai kincsek füzérében a legelső láncszem Fendobogott szívünk — úgy mond — a miniszter szentcsitásával s midőn honfitársaink csillagait üdvözöljük a kormánykorosorban, tisztán áll lelkünök előtt, hogy a magyar nemzet boldogsága felé indult e nagy férfiak vezérele alatt. Felállítottat a szabad kebelben a nemzeti védőbástya, mely nem hitvány zsoldért, hanem édes hazájáért, szabadságáért lép a küzdőterre s kész az életét feláldozva, véret ontani, hogy kicső legyen a harc, dicső a haza, a melyért viv.»

Ugyanez a közgyűlés elhatározta, hogy »a nemzeti ünnep örökítésére az átalakulás főintézőjét, a magyarok Istenét szentegyházaiban március 27-én ünnepélyes »Te Deum«-mal dicsőíti s kimondta, hogy a polgárkatonaság tisztelése mellett, a nemzeti lobogót a város házára kitűzeti.« Majd a március 25-iki közgyűlés elhatározta, hogy »minden hivatali helyeken és épületeken kettős sas helyett hazánk kedves címere függesztessék ki s minden közhivatali helyen a fekete-sárga lobogó helyett, magyar honunk vörös fehérszöld színei alkalmaztassanak, végül, hogy a márciusi szent és felejthetetlen napok emlékére, a piaci közterén, ahol a szabadság első igéi hallattak, emlékszóbor emeltessek.« Feljegyzések szerint március 27-én 15000 szabad kebel buzgó imában dobogott fel a a földi sorsok leghatalmasabb intézőjéhez, az Ég Ura trónjához.»

De nem folytatom tovább. Beszédem kerete szűk ahhoz, hogy képét adhassam annak a határtalan lelkesedésnek, amely a város és a haza minden polgárának szívét áthatotta.

Még a lelkesedés mámorában uszott az egész ország, Széchényi láttnoki szemei már észrevették azokat a foltokat, amelyek a szabadság felkelő napját elhomályosították. Lassan eltűnt a szivekből a mámor és helyét mélységes fájdalom és kétségbeesés foglajta el. Szerte az országban visszhangzott a rettenetes szózat: veszélyben a haza. Városunk képviselőtestülete június hó 19-iki ülésében 5065 p. forintot, 50 aranyat és 375 ezüstöt tesz le a haza oltárára. December hó 30-án pedig az akkori plébános tiltakozása ellenére — a nemzeti célra felköl-

di a lélekharang kivételével a Plébánia, Rókus és Kalvária templomok összes harangjait. Először 150, később 229 nemzetőrt küldött a tábora. Hiába cseréli fel a tollat karddal a város hazafias tisztikara, hiába ragyog fel a újra káprázató fényben a magyar vitézség, tulerővel szemben az igazságtgy elbukott. Megkondult a toronyokban az árván maradt lélekharang, csengő ércszaval fájdalommal hirdeti a nemzeti küzdelem szerencsétlen befejezését.

Az abszolutizmus romokba döntötte alkotmányunkat ujonnan épült és nemzeti lelkesedés által megszentelt templomát. Városunk történetének lapjain olvastam, hogy hajdan a Vódica kápolna helyén egy népes szerb kolostor állott, amelyet a kurucok hada földig lerombolt. Egy évszázad múlva, kegyeletlen kezek a romok eltakarítása közben tejes épségben megtalálták a szüzanya oltárképét és ezen képképet később az ujonnan épített kápolnában helyezték el. A király és a nemzet is megértve egymást, 1867-ben eltávolították a romokat s újra felépítették az alkotmány épületét s abba a 48-as alkotásokat, mint a hazai alkotmányunk legdrágább és legértékesebb kincsét újból beiktatták.

Jól tudjuk, hogy a nemzeti konszolidáció munkája még nincs befejezve, hogy a nemzeti és állami önállóságunk törvénybe ígatott alapelve és a tényleges állapot között sok eltérés van, de a kölcsönös megértés, a nemzeti erők koncentrációja, a történelemből leszűrt tapasztalat, a márciusi napokból merített lelkesedés és fokozatos fejlődés hazánkat virágzóvá, naggyá és függetlenné fogja tenni. Kérjük a magyarok Istenét, hogy úgy legyen!

Március idusa.

Mint minden évben, ezidén is megünnepelte városunk közönsége a modern magyar nemzetnek születésnapját, március 15-ikét, mely a magyar nép annaleséibe nem mint dies nefastus, hanem mint alkotmányos küzdelmeinknek diadalmas napja van és marad bejegyzve. Az ifjúság, az egyes társulatok és társadalmi egyletek régi hagyományaikhoz híven nemes versenyre keltek az emlékeztetés nap kegyeletlen megünnepelésében.

Az egyes ünnepekről a következőekben számolunk be.

Ünnepi istentisztelet.

D. e. 9 órákor Vojnits Dániel apátplébános ünnepi miséjét pontifikált fényes papi segédlettel. Az ünnepi istentiszteleten ott láttuk a város képviselőit, az Ipartestületnek és Legényegyletnek tagjait, a főgimnázium és a 48-as közpérintézet tanári karát, valamint a 48-as honvédeknek évről-évre ritkuló, tiszteltreméltó csapatát, mely zeneszóval, zászló alatt vonult a templomba. A gyamisse alatt a tanítónövendékek ének- és zenekara Kempternek D. dur zenés miséjét adta elő Riszner tanár vezetésével. A gyönyörűen komponált egyházi zene a szép tenor- és bariton szólókkal kellőképpen érvényesült a kitűnően vezetett karnak precíz előadásában. Offertoriumra Riszner Edénének énekelte betétül Meyernek Ave Mariáját Kiss A. József, tanárnak cello-kíséretével. Ének és zene egyaránt az áhitat magas szféráiba ragadta a lelkeket.

A főgimnázium

a vörheny miatt zárva lévén, ezidén nem tartotta meg szokásos március 15-iki ünnepét. A »honvédelapítvány« kamatait egy későbbi önképzőkori diszjuciólén fogják a legsikerültebb pályamunkának odaítélni, mely alkalomra az igazgató meghívja az agg honvédeket.

A tanítóképző-intézet

ugyancsak a vörhenyjárványra való tekintettel nem rendezett nyilvános ünnepet. Az intézeti ifjúság azonban lelkesen megünnepelte a napot azzal, hogy testületileg jelent meg a misén, majd otthon ünnepet ült, melyre bár meghívókat nem bocsátottak ki, mégis nagy vendégereg jelent meg. Az ünnep műsora:

1. Csak magyarok legyünk. Dalnady Pongátschnig. Férfikar. Éneklő az Ifjúság. 2. Ünnepi beszéd. Tarija Sass Károly IV. o. t. n.
3. Hunnia gyászja. Előadja az ifjúsági vonós zenekar. 4. A kis hős. Irta Inczedy László. Szavalja Scherer István népiskolai II. o. t. 5. Rendületlenül. Arany-Révy. Férfikar. Éneklő az ifjúság. 6. 175 huszár. Eötvös Károly után írta és elmondja Halapi János IV. o. t. n. 7. Ismét magyar lett a magyar. Petőfi Sándor-tól. Szavalja Bernhart Ernő népiskolai IV. o. t. 8. Csata! Petőfi-Kirchner. Előadja az ifjúsági énekkar. 9. A bátrak indulója. Wachs P. Előadja az ifjúsági zenekar.

Az Ipartestület és a Kath. Legényegylet

tagjai együttesen ülték meg és pedig az idén az eddigénél nagyobb szabású ünnepély keretében a nemzet ünnepnapját. A gazdag műsort az egyesült dalárda által szabatosan előadott Himnusz-kezde melet, melyet a testület dísztermét zsufolásig megtöltő publikum szavallva hallgatott végig. Majd Lajdy Etelka szavallt el egyet Ábrányi Emilnek Márciusi dalsáiból, meleg pátosszal, bensőségesen, hatásosan. Ezt követte Riszner Edéné éneke. Három kuruc dalt (Büszke turul madár. Hej, régi szép... Őszi harmat után.) adott elő azzal a ritka, művészettel, azzal a szivig ható érzéssel, melylyel ez az istenáldotta művésznő eddig is magával ragadta a bajai közönséget. Mai publikuma zajos tapsal hálálta meg a neki nyújtott műveletet; a közönség elismerését a művésznő viszont azzal honorálta, hogy a Csinom Palkó nótáját énekelte. Zongorán Riszner Ede tanár kísérte. A kurucvilágnak és a negyvennyolcas időknek összefüggéséről és tanulságairól szót Magyarász Ferenc tanárnak ünnepi beszéde, melyet lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk. Ezt követte a daláda lelkes »Talpra magyar!«. Majd Kovács Bözsike kedves, a kötemény elegikus hangulatához simuló szavalata (Mikes, Lévy-ut) ragadótt bennünket vissza a kurucvilágba. A hazafias hangulatot még tovább fejlesztették Köbling Annuskának (zongora) és Sass Károlynak (mély klarinét) zeneszámai. Melyet a közönség ismétlenül megújraozott. Gyönyörű szép volt a Mi a haza? c. melodrama, melyet Molter Frigyes adott elő zene- és éneklésirérett. A végeféli fojtottan, sejtelmesen felhangzó ének mindenkit meghatott. Az ünnepet a Szózat fejezte be. A nagyszámú közönség egysikerült ünnepnek emlékével vonult ki a teremből.

Este az ünnepi lakomán Fehérváry Dező dr. ügyvéd volt az ünnepi szónok, ki erős hazafias érzésű felkőszöntőjében a március 15-iki pontokat, a reákövetkező eseményeket méltatta, majd párhuzamot vont a 48-as eszmék s azok-

nak későbbi megvalósítása között. Beszéde végén pedig lelkesen hangoztatta, hogy nincs ok a csüggedésre, mert a márciusi verőfényből áldás és szabadság árad a szivegbe.

A bajai Kaszinónak

társas vacsoráján dr. Fehér Lőrincz 16. városi főjegyző volt az ünnepi szónok. Érdekes, új ötletekben gazdag beszédét lapunk más helyén egész terjedelmében megtalálja az olvasó.

A Polgári Olvasókör

saját helyiségében szintén rendezett ünnepi lakomát. Melykorán Boróczy Kálmán dr. mondott tartalmas ünnepi beszédet. Kiindult abból a találó hasonlatból, hogy miként az ősi Rómában a Vesta-szűzeknek kellett őrizniök a szent tüzet, mert annak kialvása nagy nemzeti szerencsétlenséget jelent: úgy nekünk is ápolnunk kell lelkünkben a honzeremeletnek, a nemzeti lelkesedésnek Vesta-tüzeit, melynek sohasem szabad kialudnia. Hisz ki tudja, nem jönnek-e reánk a jövőben oly napok, melyekben újra felhangzik a Kossuth-nóta: Mindnyájunknak el kell menni... Majd rövid történeti visszapiantantában fejtegette a márciusi nagy napnak jelentőségét, a 12 pontot, e napnak nevezetes vívmányait. Beszéde során tömör előadásban, néhány szépen megrajzolt képben végigvezette hallgatóit az egész szabadságharc történetén, hosszasan eszetele a kápolnai csatát, a világi fegyverletét, mely kicsavarta ugyan a kardot a nemzet kezéből, de a jobb jövőbe vetett hitet és bizodalmat még sem tudta kiölni szívéből. Ebből levonta azt a tanulságot, hogy amidőn visszazáródnakunk a multba eszmékért, még nem tettünk eleget kötelességünknek a jelenben. E kötelesség a munka, a jövőnek egyedül biztos záloga, melyet ha kiki lelkiismeretesen teljesít, akkor mondhatják majd őseink, hogy nem haltak meg hiába a hazáért. A negyvennyolcas honvédokra Kovács Andor mondott leendőletes felkőszöntőt.

A Bárány-szállóban

is volt ünnepi lakoma, melyen a szintén nagy számban mejelent polgárság hazafias kegyelettel emlékezett meg a márciusi nagy napokról.

1711-1848.

Magyarász Ferenc ünnepi beszéde az Ipartestület és Kath. Legényegylet március 15-iki diszjuciólénén.

Leírhatatlan az a csodálatos érzés, mely a természet szépségei iránt fogékony emberi szívet egy magas hegynék ormán elfogja. Amidőn majd háromezer méter magasságban, a felhők régióján fölül állva, betekinttem a hegy lábánál elterülő folyószerle viruló völgybe, amikor magam körül ott láttam az égbenyuló hegyóriásoknak csodásan tagozott világát, amidőn szemem az örök hóról és jégről visszaverődő napugyártól káprázott, ott fenn, a merész sasoknak és felénk zergőeknek birodalmában el eltűnődtem kifürkészhetetlen rejtelmeiben a természet műhelyének, hol az alkotó Istennek hatalmas keze dolgozik örökkön örökké. Elgondolkoztam azon, hogy minő örök működték itt, minő törvények érvényesültek, mely katasztrófáknak, mely pusztulásoknak és újraszülteéseknek kellett itten végbemenniök, amíg a hegyeknek és völgyeknek, a tengzsemeknek és folyókáknak, a sejtelmesen suttogó fenyeveseknek és a gazdag szinpompiában dicső rétekeknek ezen bámulatos harmóniája kialakult.

M. T. Ünneplő Közönség! Ha a jelennek hagyományról vizsgáljuk az emberiségnek múltját, ugyanattól a csodálkozó érzéstől fogódik el a mi lelkünk és méltán mélyedhetünk el abba a tanulságos és érdekes kérdésbe: Vajjon vannak-e a történelemnek is törvényei? Vajjon az emberiségnek népekre, nemzetekre és országokra való oszlása a véletlennek műve-e csupán, avagy találhatunk-e rendszert a történeti események kifejlődésében? S ha szűkebb határokat szabunk látókörtünknek, ha vizsgálódó tekintetünket csak egy nemzetnek, csak édes magyar hazánknak története felé irányítjuk, megjelöl-e benne a fejlődés törvényszerűségét? Megtaláljuk-e azokat az alapokat, melyen hazánk, nemzeti életünk, államiságunk, alkotmányunk felépült?

Annál jogosultabb a kérdés, hiszen mi mindannyian a mult emlékeinek szenteljük mostani ünnepünket, honi történetünk ama szakának adózunk hálás kegyelettel, mely nemzeti újjá születésünknek, modern állami életünknek véres, de fényes glóriában ragyogó határköve.

Engedjék meg tehát, M. T. Hallgatóim, hogy a magyar szabadságnak születésnapján ne csupán az Önök előtt amugy is kellőképp ismeretes, szívükben amugy is lelkesen visszhangzó március idusának öröndetes és dicsőséges eseményeivel foglalkozzam, hanem mintegy magasabb szempontból, tágabb látószögűből, a történeti fejlemények kapcsolatában és százas törvények eredményeképpen tárgyaljam azt a legendás időt, melyet megteremténi és megünnepelni is csak a magyar ember tud igazában.

E mostan folyó esztendő szinte maga is rákényszerít arra, hogy tekintetünket hazánk történetének nacsak arra a lapjára szegezzük, melyre a nemzet fiainak jobbjaik szívük vérével írták fel dicsőségszuszorúta nevüket, hanem visszafelé is forgassuk azt a könyvet, melynek minden lapjáról a szenvedésnek siralma és a dicsőségnek allelujiája szól felénk. Ugyanis a jelen évben, május hó elsején leszen kétszázadik évfordulója a majtényi fegyverletételnek, a Rákóczy korszak alkonyának, amidőn a Késmárk felett suhogó szél az elnémult tárogatónak utolsó üdözlötét vitte a Lengyelhonba bujdosó kurucok után, kiknek piros cizmája nyomát hóval fedte be a tél...

Hazánk történetének e két nevezetes határkövét, a Rákóczy kuruc-világának végét és a 48-iki szabadságharc elejét egybekötve, lelkünkben az imént elhangzott kuruc daloknak bővítéséül visszhangjával, hadd fejtegessem Önök előtt, M. T. Hallgatóim azt a kérdést: Minő összefüggés van a Rákóczy-féle és az 1848-iki szabadságharc között? Hogyan készítette elő Rákóczy Ferencnek fölkelése a magyar szabadságnak küzdelmét? És mik a történelmi tanulságai mindkét korszaknak?

* * *

Hazánk történetét a XVII. században három roppant erős, hosszantartó és kifejletében nem egyenlőképpen szerencsés küzdelem jellemzi.

Egyik a katolicizmusnak régi, változó szerencsésű harca a protestantizmus ellen, mely idő jártával, (őkepen Pázmány Péternek és utódainak fáradozása következtében a bécsi, nikolsburgi és linzi békekötésbeü mindkét felekezetre néve kielégítő befejezést nyert.

A másik küzdelemnek célja volt hazánk felszabadítása a török járom alól e küzdelemnek dicsőséges vége volt Budavárának visszavétele, a zentai győzelem és a karlócai béke.

De épen mivel a törökök kiűzésében Ausztria pénzzel és hadsereggel támogatott bennünket, a bécsi körök lelkébe egy ránk néve oly vézetes, oly bajszoró vélemény fészkelte meg magát, hogy t. i. a törököktől visszavet magyar föld a hódítás jogán az osztrák császárt illeti meg, ki amugy is fején viseli a magyar koronát.

Ezt az osztrák felfogást Ausztriának Spanyolországban és Németországban szenvedett hadi és diplomáciai veresége is táplálta. Miután ugyanis nyugaton kiesett kezéből a vezető szerep, a keleten akart egy nagy, egységes, a Balkán felé gravitáló birodalmat alapítani. Ennek a törekvésnek legnagyobb akadályát természetesen a szabad, önálló, független Magyarország volt az ő saját nyelvél, az ő külön államszervezetével, az ő ősi alkotmányával. Ezt kellett tehát mindenáron megtörni. Össze kellett törni Magyarországot, hogy könnyebben bele lehessen olvasztani a nagy osztrák birodalomba. Ez volt a harmadik, a legnagyobb harc.

És I. Lipótnak hosszú, de nem áldásos uralkodása óta ennek a magyarellenes felfogásnak kisértette jár haza évtizedről-évtizedre, évszázadról-évszázadra, hol a rablilincset csörtetve jelezte kezében, hol lidérmódra csalogatva a nemzeti élet sötét éjein. Isten a megmonthatója, mit kellett szenvednünk, minő kálváriákat kellett végigjárjunk legszembetűnőbb jogainkért, legősbibb igazainkért való küzdelmeinkben.

És míg a nálunknál százaszorta szerencsésebb nemzetek javukra fordíthatták a fölfödözéseknek és találmányoknak kimeríthetetlen áldásait és haladhattak a tudományokban és művészetekben, a kereskedelemben, iparban és földművelésben: addig nekünk közjogi harcokat kellett vívnunk nemzeti létünkért, nyelvünkért, törvényeinkért, alkotmányunkért, a hádvészülte anyaföld pedig ott hevert pariaon, a seregestül betóduló nemzetiségeknek prédájára.

Igen, M. T. Hallgatóim az osztrák ölelő karja ellen kellett nekünk, kell nekünk még napjainkban is védekezünk. E védelem az első közbis vonás Rákóczy szabadságharca és az 1848-iki tüneményes idők közt. A forrás ugyan ez, csak a belőle kiáradó folyamának erje más, de honfivért, honfirennyekért, családások és bánatokkal hord mindegyik fodor habján.

A Rákóczy-korszakot is, a negyvennyolcas időket is Bécsnek centralizáló törekvései teremtették meg. Amazt Lobkovicznak, emezt Metternichnek politikája érlelte. Amabban Caraffa, emebben Haynau véres keze működött, amannak Zrinyi, Frangepán, Nádasdy esett áldozatul, emebhez az aradi tizenháromnak vértanusága fűződik feledhetetlen, szomorú emléktől. Amabban is, emebben is csodát művelt a magyar honszerem és vitézség. Amabban látom Rákóczy kurucait, amint gyors paripákon száguldnak Bécs falai alá s kardjukkal írják nevüket a megrettent császárváros emlékkönyvébe, emebben könnyelábadt szemmel nézem a hős vörössipkásokat, amint a Kossuth-nótával ajukon rohannak csatáról csatára, s ma a branyiskói hegyoldal veszik be a titánokéhoz hasonló rohammal, holnap a kápolnai síkon szegődnek a halál aratóinak, holnapután meg a Tisza sebes hullámaít festik pirosra véréükkel. Amabban viharezzet, vén harcosok követik tűzön-vizen át Vak Bottyánt, Bercsényit, Bezerédyt, Balogh Ádánot; emitt 15 éves gyermekeket szakít le édesanyja kebiéről a honszerem lángja az adáz tusáknak halált osztó mezejére.

De a két nemzeti küzdelemnek nemcsak ármányos kezdete azonos, nemcsak dicső lefolyása hasonló, hanem tragikus befejezése is ugyanaz. A tulnyomó ellenség visszaszorítja a fáradt, éhező, nyomorgó, de azért ázva-ázza is lelkes kurucokat. Vadkértnél vívták az utolsó viadalt, melyet nem koszoruzott diadal. Aztán jött a majtényi fegyverletétel, meg a szatmári békekötés. Aztán jött Rákóczynek bujdosása, a kurucoknak elszedése, a fringriák kicsorobaltak, a tárogatók elnémultak, a Máriás lobogók megfakultak és nem Czinka Panna huzta többé a fejedelem fölébe a mámorítóan lelkes Rákóczy-indultól, hanem a márvány-tenger mormolása, a futó szél zugása beszélt sutogva, regéit szomorokodva szép napoknak, véres napoknak dicső emlékeiről.

És a másik szabadságharcnak nem ugyanez volt-e a vége? A magatehetetlen osztrák kétféjű sas kénytelen volt segítségért könyörögni az orosz kétféjű sashoz, hogy lebirja a merész röptű turulmadarat. Végre eldőlt az egyenlőtlen küzdelem, s Világosnál ráborult a sötét éjszaka a szegény magyar hazára, a honvédek pedig szertelenzték, s nem lélek honjuktat e hazabáni egy részük idegen, szabad nemzetek vendégszerető hajlékába menekült, a másik része mögött nyirkos börtönöknek vaspántos ajtaja zárult be, sokan pedig, kiket a halál a harc mezején megkímélt, bitón fejezték be drága életüket.

Ó miért, hogy annyi vérbe került a magyar szabadsága? Tüzes bálványképe a magyarok szabadsága, mely emberáldozatokat követelt? Terméketlen ugar-e, melyet vérell kell öntözni, hogy valamit is teremjen? Báthory Erzsébet-e a magyar szabadság, melynek vérben kell fűrődnie, hogy megörizze szépségét? Vagy a magyarok Istene éppen ezáltal akar megtanítani arra, mily drága a kincsünk a szabadság, hogy annyi vérnek kellett érte folynia?

Ez legyen M. T. Ünneplő közönség! mind az 1711-iki, mindaz 1848-iki évek tanulsága; szeressük mi is nemzetünknek szabadságát, melyért elhullanak legjobbjaink a hosszú harc alatt! Szeressük szabadságunkat, mely Rákóczyval, Kossuthal együtt a szarnoki hatalom börtöneit is megülte, hogy annál jobban megismerje saját értékét! Szeressük szabadságunkat, alkotmányunkat, alkotmányos szabad hazánkat, ezt a szépséges violaogát, melyet annyi ellenség oly sokszor, s nem mindig hiába igyekezett letörni.

Még egy nagyon megszivlelendő hasonlóságot és tanulságot rejt magában e két korszaknak küzdelme: azt, hogy mi magyarok másban, mint saját érnökben nem bízhatunk. Ha rólunk van szó, Európa népei idegentől, közömbösen, sőt ellenségesen viselkednek, segítségünkre csak akkor és oly fokig jönnek, amikor, s ameddig önző érdekük parancsolja. Lám a szegény Rákóczy hiába bízott a bajor, a porosz, a francia s az orosz udvar segítségében; személyét megbecsülték, harcaít megcsodálták, de segíteni nem segítette őt senki sem. Szintugy voltunk negyvennyolcasban is. Európa szeme rajtunk függött, Európa szeme megkönnyezett bennünket, segítséget azonban mégis az osztráknak nyújtott.

Ahogy a multban volt, ugy lesz a jövőben is. Azok a népek, melyek pusztulni láttak bennünket a Mohi pusztán, amelyek cserbe hagytak minket Mohácsnál, amelyek Rákóczy-nak és Kossuthnak csak menedéket tudtak nyújtani, de segítséget nem: azok a jövőben sem fognak támogatni bennünket, azok a

ledölt Magyarország romjainak diszhelyet adnának ugyan a világtörténelem muzeumában, de a ledőléstől egy ujjúkkal sem igyekeznének megmenteni. Csak magában bízzék a magyar, ha élni akar! Am vajha e bizalom szorosra fűné egymáshoz minden magyarnak szívét szent egyetértésben! Ádott honszerilem, egyetlen reményünk, lánczój bennünket rabjaidként gályádhöz, hisz mi lesz a hazából, ha mi is el akarnók hagyni?

Azonban e két korszaknak nemcsak hasonlósága, de különbsége is magragadja lelkünket és telve van tanulságokkal. E különbség főképpen a két korszak eredményeiben nyilatkozik meg.

A Rákóczy korszak küzdelmei a magyar léleknek melyébe markolnak ugyan, míg a Kárpátok koszorúza, Duna Tisza szelte magyar hazában egyetlen magyar sziv dobog: de pozitív eredménye még sem sok, s az egész inkább egy ragyogó hősköltőmennyé magasztosabb; március idusának vívmányai azonban máig is közkincsét alkotják az egész magyar nemzetnek, s e kincsnek értéke akkora, hogy irántalanok volnának a nagy idők, nagy emberei iránt, ha alkotásaik emlékét kegyeletes lelkülettel meg nem ünnepeleink.

S honnét a különbség a magyar lélek önzetlen s minden áldozatra kész felbuzdulásának e két nevezetes tényében?

Önnét, M. T. Ünneplő Közönség, mert a Rákóczy-korszak küzdelmei nem voltak kellőképpen előkészítve, megelőzve, nem hajtottak elég mély gyökeret a nemzet talajában.

Hadd magyarazzam meg egy kissé bővebben ezt az igazságot.

Egy igazi nemzeti küzdelemhez nem elegendő a leglángolóbb lelkesedés sem. Ádott emlékü kurucaink magyarok voltak ugyan, mégpedig a javából, de nem voltak eléggé öntudatos magyarok. Ők még nem érezték a magyar nyelvnek óriási fontosságát, az ő műveltségük még a régi latin világ száraz emőin nevelkedett, Rákóczynak kiáltványa, a híres »Recrudescent inclitae gentis Hungariae vulnera« maga is még latin nyelven volt megírva. Kulturális hátramaradottságunk még nem fájt a »szendelyes hi, eszterhás« alatt tanyázó csontos karabélyos, selymes lödörös Csinom Palkóknak, Csinom Jankóknak, nemzetgazdasági viszonyaink mostohaágával ki sem törődött a háborus világban, mely annak szükségképpen okozója volt. Minő merőben más azonban a negyvennyolcas nagy időknek képe! II. Józsefnek erőszakos rendszabályai egészséges visszahatást teremtettek minden téren. A nemzeti nyelv irdalmat teremti, az irdalom magát a nyelvet teremti újra. Az országgyűlés törvénybe iktatja a magyar nyelv hivatalos használatát, Széchenyink halhatatlan érdemű tevékenysége megteremti a tudományos akadémiát és gazdasági meg társadalmi téren egyengeti útját annak a politikai új szülöttesnek, melynek dátuma március idusa. Kossuth, Dassewffy és Vachott megteremti a magyar hírlapsajtót, az új élet vérkeringésének ezen oly soká nélkülözött szervét, mely szintén március 15-én lépett szabadságának birtokába. Felsőbüki Nagy Pál, Kossuth, Weszelényi Miklós és Deák mindmégannyi új Botondként a modern reformok buzugányával döngetik a rendi alkotmány Bizáncának ércskapuit. Bezerédi István felszabadítja jobbjait. Kőlcsey Himnusza, Vörösmarty Szózata, Petőfi Talpra Magyaria imádsággá válik ama jobb kor szülöttesnek szívében, mely után

bugzó imádság epedez százezrek ajakán. Ez volt az a kor, melyre ráilletek a Szózat szavai:

Az nem lehet, hogy ész, érő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átok suly alatt!

Nem is sorvadoztok, hála a magyarok Istenének! És bár szomorú napok virradtak is a magyarra, bár a győzelem ellen kegyetlenül torolta meg azt, mit hőzeinkben csodánia kellett volna: a léleknek nagyságát, — ennek a kornak magvetése nem maradhatott meddő, kikelt az és gyümölcse termése a mai szabad, a mai alkotmányos, a mai magyar Magyar ország.

Mélyen Tisztelet Ünneplő Közönség! A mai napon, amidőn itt lebeg közöttünk Rákóczy-nak nagy lelke, amidőn Kossuth apánk szívével, Széchenyinek elméjével egynek éreztük magunkat, amidőn Petőfinek szavai és Deák tettei egyképp lelkesítenek bennünket: vigyünk haza magunkkal egy égő, egy melegítő zsarátokat arról az óltárról, mely köré március 15-én sorakozik az áldozó magyar nemzet. E zsarátok neve a munkás honszerilem. Mint szeretet lángol, mint munka termékeny melegség, mely tetekre tanít. Ó ha a március 15-iki hősöknek hazafisága is csak pusztá szónak maradt volna, történetünknek legszebb lapjai hiányoznának. Teljesítse mindenki kötelességét: ez a legszebb, legigazabb hazaszeretet. Hazánk jövőjének biztosítékai a mi kezünkben vannak. Dolgozzunk s akkor vagy nem következik be sohasem egy új majtenyi fegyvertétel, vagy ha új Világost hozza is ránk balvégtetünk, a munkás ország újra fel fog támadni.

Rákóczytól tanuljunk lelkesedést, a márciusi napoktól tanuljunk tevékenységet s akkor elmondhatjuk, hogy méltón ünnepeztük meg a kettős napot.

H I R E K.

— **Eljegyzés.** Attvenger István hajósiást, eljegyezte Markovics Helenát Budapestről. (Külön értesítés helyett.)

— **Podmaniczky Endre báró üdvözlése.** Ebben a hónapban — előreláthatólag 23-án — meggyszerez költségére jön össze a bajai törvényhatóság. Ez a közgyűlés rendes közgyűlés lesz. A tárgyszorozaton szerepel a polgármester előterjesztése Podmaniczky Endre báró ország képviselőink üdvözlése tárgyában. Az üdvözlés a képviselők önnagyi előlépésétől kezdve szől.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Tiz-nehetedikén délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a város. A napirendben egyetlen tárgy szerepel: a vattagyírás bevezetésének megételi.

— **A tüzoltóság fejlesztése ügyében** alakult bizottság ülést tartott tegnap. A fontos kérdés előbbre vitelle érdekében több intézkedés történt, melyekről legközelebb adunk számot.

— **Képváltoztatás.** Neogrády Antal ismert nevű festő Baján képváltoztatást tervez, melyen több genre képét fogja kiállítani. Városunk műértő közönsége bizonyára tömegesen fogja a kiállítást megtekinteni, melynek részletes programját annak idején közöljük.

— **Egészségügyi** visszanyeril Gyengesége és faldalmal elmulnak, szemei, idegei, izmai és inai megerősödnek, egészséges álma lesz és teljes felépülése hamar bekövetkezik, ha Feller-féle Elsáfluidot használ. Próbautatja bérmentve 5 korona. Készítője csakis Feller gyógyszerész, Stubica, Centrale, 124 sz. (Zágrábmege).

N y i l t t é r.*

Közönetnyilvánítás.

Midőn a sors sujtó keze ránk nehezített és a Mindenható Istennek kiálkérészetlen bölcsessége folytán szeretett drága

Feri fiunkat

illetve testvérünket örökre elvesztettük, a nagyközönség, jóismerőseink és jóakaróink részéről az ösztinte, meleg részvét oly imponzánisan nyilvánult meg, hogy az végtelen nagy lejutottságunkban a jónesség érzetét váltotta ki.

Mint ahogy a mi gyászunkat és a pótolhatatlan nagy veszteségünk felett érzett bánatunkat és fájdalomunkat enyhíteni akaró részvét-nyilatkozatokért mindenkinek külön külön köszönetet mondani képtelenek vagyunk, fogadják ezért ezután halás köszönetünket.

Berger Dezso és családja.

1226

Egy db. bajai takarékpénztári részvény eladó. :: Bővebbet a kiadóhivatásban.

Vezérképviseletet

1228

szervez Budapest-Bécsi Export-Import vállalat Baja székhellyel több megyére, egy az egész világon szabadalmazott

sokat jövedelmező cikk

elárúsítására. Csak solvens urak pályázatát kérjük e lap kiadóhivat. „Import“ jel. alatt.

GUMMI-óvszerek

legúj. francia gyártmány, 12 db-önként 1.80, 2.40, 4.— és 5.— K.

NEVERRIP eredeti gyártm., 12 db 6.— K

STERYL legfinomabb Paara gumi-hálósz 6 darab 3.50 korona, 12 darab 6.50 korona.

minden eddigi gyártmányt felülmúl, kizárólag cégemmel kapható.

CAPOTTES rövid, eredeti amerikai, 12 darab 3.— koronától 5.— koronáig.

HALBÓLYAG valódi francia „Duchamps“ gyártm., 12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona.

Mintagyűjtemény 12 db legfinomabb 4 korona.

Suspensor (heretartó) dréja -50, 1.-, 1.20, 1.50, 3.- K-ig.

Has- és Sérvhőkők o Gummiharisnyák

legnagyobb választékban, mérték után is készítenek.

„GLORIA-ÖV“ (havijai ellen) 6 darab bététtel

darabja 5 koronától 6.50 kor.-ig.

Neumayer Lipót

Közeget, gummiárúk és betédpótlási cikkékek raklára

V. Budapest. Váci-út 2. szám.

LINOLEUM-üzleteim:

VI. Váci-körút I. (Ánkercsú), VII. Rákóczi-út B. szám.

Arj-gyze ket kívánatra ingyen és bérmentve küldök

Rendelések a legnagyobb titoktartás mellett expediatnak.

1197

* Az e rovataban közlötöktért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Felélős szerkesztő:

S Z I R M A I V I D O R d r.

4927/1911. kig. szám.

Hirdetmény.

Felvettetés a m. kir. földművelésügyi miniszter ur 5400 (VI.) 11. számú körlevelésű rendelethez:

Az 1900. XVI. tcz 8 §-a alapján minden munkaadó köteles a szolgáltatásban álló minden egyes gazdasági (külös) cseléd után az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztár javára a községi (városi) pénztárba éventenként előre 120 fillért befizetni.

Ezen hozzájárulási díj a 14100/1905. eln. sz. a. kelt itteni rendelet 18. §-a alapján minden év április hó 1-én esedékes. Ha azonban a munkaadó cselédének személyében vagy létszámában az általános összeírás fogantatásá utána változás áll be, akkor a változás az új cseléd szolgáltatásba lépéséről számított 15 napon belül a községi előjáráságnak (városi adóhivatalnak) szóval vagy írásban bejelentendő és a hozzájárulási díj ezen bejelentés alkalmával (tehát április hó 1-e előtt is) azonnal befizetendő; a cselédek személyében beállott változás esetében azonban a díj természetesen csak akkor fizetendő meg ha a munkaadó a 120 fillért a szolgáltatástól eltávozott cseléd után azon évre még nem fizette be.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár igazgatósága a törvényben balcsent esetére biztosított segélyeket csak akkor köteles kiszolgáltatni, ha a balesetet szenvedett gazdasági cseléd a nevezett pénztárt megillető hozzájárulási díjak azon évi A., min tájtu lajstromába szabályszerűen felvettetés és ha utána 120 filléres hozzájárulási díj az esedékességkor, vagy utóbb ugyan, de ez esetben legalább 30 nappal a baleset előtt tényleg befizetett.

Baja, 1911. március hó 11.

Dr. Hegedűs,
kir. tanácsos polgármester.

617/1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Katymár községben turesedésben és levő havi előleges részletekben felvehető évi 1000 korona fizetéssel javadalmazott irnoki állásra folyó évi április hó 5-iki határidővel pályázatot hirdetnek.

Bácsalmás, 1911. március hó 9.

Koller, főszolgabíró.

Halháló minden kivitelben

spárgák, zsinegek, kötelek, halászati célokra elismert legjobb minőségben szállít

Csuszner János

Első magyar mechanikai hálógyár 1224

NAGYBECSKEREK.

Baján, a belvárosban, Katona József utca 5. szám alatt, az apácázárda és gőzfürdő között fekvő

lakóházam eladó.

A 2212 négyszögölnyi telken állanak:

- a) egy utcai ház (dupla épület) 3 utcai és 2 udvari szobával, konyhával, élesztárral és betűgezett folyósóval;
- b) egy udvari ház udvarra és kertre nyíló ablakokkal, 3 szobával 1 konyhával és élesztárral;
- c) a gazdasági udvarban levő épületek, 700 négyszögölnyi szőlő, gyümölcsös és kaszáló, mely utóbbi két házhelynek alkalmas. Az ingatlan gyártelepnek is megfelelő, mert a kert közepén egy folyóvizes csatorna húzódik át.

Felvilágosítással szívesen szolgál a tulajdonos

Schultz István műasztalos.

Ugyanott egy kiállításra készített és többszörösen kintüntetett **ébenfa szekrény** (kiállítási becsértéke 2300 korona) továbbá egy **10 fiókos szlvar szekrény** amerikai dióból diszfaragással, egy **Céh-láda** a XVII. századból származó **roko eladó.** kóstilu disz rézvasalással olcsón

1215

ALAPITVA: 1864-BEN.

TELEFON: 63-36.

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA

Cégtulajdonos: Kovács Endre

kelme-, selyemfestő- és vegytisztítógyára
BUDAPEST, IX. kerület, Kinizsy-utca 14. szám.

Gyűjtőtelepek:

I., Fehérvári-ut 31. - IV., Váci-utca 51. - V., Lipót-körút 16. - VI., Zerez-körút 44. - VII., Jzabella-utca 66. - VII., Rákóci-ut 78. - VIII., Üllői-ut 30.

Vidékről hozzám **festés**, vagy **vegytisztítás** végett beküldött tárgyak mindenkor a legnagyobb pontossággal, gondnal, valamint a **legmodernebb** technikai eszközök felhasználásával szakszerűen kezeltetnek.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbajok, székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Baján és vidéken minden gyógyszerárban és nagyobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

PALACE**SZÁLLODA**

Budapest Rákóczi-ut 43. sz.

RENDES SZIDOR
személyes vezetése.

150 fényesen berendezett szobával, külön lakosztályokkal, a legmagasabb igényeknek megfelelően felszerelve.

Szobák 4 koronától.

A szálloda éttermeiben kolozsvári Pongrácz Sajos esténként hangversenyez.

Elsőrendű magyar és francia konyha.

Pilseni sör. — Teljes pensio 10 koronától. — Elsőrendű borok.

Untereiner János volt alsó-tátrafüredi vendéglős vezetése alatt.

Sürgönyelm: PALACEHOTEL BUDAPEST.

1222